

Zwolle, 1 april 2020,

Geachte leden van de commissie Toekomst zorg thuiswonende ouderen,

Allereerst onze complimenten voor uw treffende advies. U bent zeer gedegen te werk gegaan en schetst een juist beeld van de opgave. Wij willen u vanuit ons platform ZorgSaamWonen graag input meegeven voor de volgende versie. Het platform ZorgSaamWonen maakte een rondgang langs haar experts, partners en leden over uw adviesrapport. Wij vatten de belangrijkste punten hieronder samen en geven waar passend een praktisch voorbeeld of oplossing mee plus een citaat van één van onze experts. Verder verwijzen we naar ons artikel over het rapport in het nieuwste nummer van het blad Stedebouw & Architectuur en een top twaalf met interessante woonprojecten die u als bijlagen bij dit document aantreft.

1. Meer aandacht voor preventie

‘Mensen anticiperen niet tijdig op de consequenties van ouder worden. De subsidiegever werkt dat ook niet in de hand. Als het echt nodig is om bijvoorbeeld een traplift aan te schaffen, dan kan dat vanuit de Wmo aangevraagd worden. Maar wie subsidieert als je, anticiperend op ouderdom, een lift wilt aanschaffen? Preventie is in het algemeen in het rapport wat onderbelicht.’

Dr. Franka Bakker, van het Lectoraat Innoveren met Ouderen domein Gezondheid en Welzijn, Hogeschool Windesheim, en expert van het platform ZorgSaamWonen.

2. Kansen benutten die er liggen in renovatie

‘Het rapport wijst terecht op bouwen en verbouwen. Maar in de praktijk wordt in de bestaande woningvoorraad en de woonomgeving toch snel vergeten wat voor kansen er liggen in de renovatie. Door in een bestaande flat een ontmoetingsruimte te maken ontstaat een collectieve woonvorm in de dop met alle preventieve effecten van dien.’

Dort Spierings, docentonderzoeker bij de HAN Academie Built Environment, en expert van het platform ZorgSaamWonen.

3. Meer aandacht voor diversiteit

‘Een beter woningaanbod voor ouderen zou inderdaad de doorstroming op de woningmarkt kunnen verbeteren, maar de meeste ouderen willen liever niet verhuizen, en zeker niet uit hun vertrouwde woonomgeving. Dat geldt zeer zeker ook voor (Turkse en Marokkaanse) migrantenouderen, veelal woonachtig in de vier grote steden, meestal niet in een ouder-vriendelijke woning maar wel dicht bij allerlei voorzieningen, leeftijdsgenoten van dezelfde etnische komaf, en hun kinderen.’

Tineke Fokkema, onderzoeker bij het NIDI en bijzonder hoogleraar aan de EUR en expert van het platform ZorgSaamWonen.

4. Meer en vooral ook integrale focus op woonwijken

'De insteek moet zijn: integraal naar het leven kijken en vanuit die ruime blik de vraag beantwoorden: wat faciliteert kwetsbare groepen om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen functioneren? Dat betekent dat je ook naar de infrastructuur, naar stedelijke planning e.d. moet gaan kijken. Het rapport lijkt vooral te focussen op woonvormen, maar wat mij betreft gaat het nog meer om het realiseren van geschikte woonwijken waar mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen.'

Dr. Franka Bakker, van het Lectoraat Innoveren met Ouderen domein Gezondheid en Welzijn, Hogeschool Windesheim, en expert van het platform ZorgSaamWonen

5. Gebruik de stem van ouderen

'Het rapport legt de nadruk op de eigen verantwoordelijkheid van elke burger om na te denken over wat ouder worden betekent en hoe daarop vroegtijdig geanticipeerd kan, en misschien wel moet, worden. Maar ik mis dan zowel de stem van de oudere als de aanbevelingen aan ouderen (alleen via ouderenorganisaties).'

Lex van Delden, onderzoeker Leyden Academy en expert van het platform ZorgSaamWonen

6. Stimuleer het anticiperen

'Hoewel in het rapport erop wordt gewezen dat mensen veelal niet tijdig anticiperen op de consequenties van het ouder worden, inclusief de kosten, worden er geen aanbevelingen gedaan om dat anticiperen centraler te stellen en te agenderen als maatschappijbrede en levenslooplange factor. Het is mijns inziens aan te bevelen een levensloop lang te anticiperen.

Lex van Delden, onderzoeker Leyden Academy en expert van het platform ZorgSaamWonen.

7. Meer ruimte voor initiatieven van (oudere) burger

'Laat ruimte om creatief te zijn. We zien nu tijdens deze corona crisis hoe snel we accepteren en hoeveel creatieve initiatieven er zijn, ook wat betreft digitalisering. Dus stel niet teveel kaders en wees niet te betuttelend.'

Professor Masi Mohammadi, hoogleraar 'Smart Architectural Technologies' aan de TU Eindhoven en lector 'Architecture in Health' bij de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN).

8. Meer aandacht voor het sociale netwerk

'Naast geschikte woningen is een geschikte woonomgeving en een sociaal netwerk belangrijk. Creëer ontmoetingsplekken, een supermarktje, een apotheek, een pinautomaat, en dat op rollatorafstand! Bezorgservices zijn fijn, maar het gaat om sociaal contact! Daarin is de ontmoetingsplek een motor voor sociale cohesie.'

Dort Spierings, docentonderzoeker bij de het HAN Academie Built Environment, en expert van het platform ZorgSaamWonen.

9. Leer van het buitenland

'We kunnen veel inspiratie halen uit oplossingen die elders, in andere culturen worden bedacht. Vaak zijn ideeën niet een op een over te zetten naar Nederland maar ik merk wel dat ze inspiratie leveren om buiten de geijkte ontwerpen te denken.'

Birgit Jürgehake, architecte en verbonden aan de Technische Universiteit Delft.

10. En natuurlijk, werp een blik op de toekomst

'Momenteel is het voor ouderen, hun netwerk, hulpverleners en verwijzers niet mogelijk om eenvoudig het aanbod te vinden dat aansluit bij de wensen en mogelijkheden van ouderen. Veel gemeenten worstelen met het aanbieden van een 'sociale kaart', die vaak alleen lokaal en gesubsidieerd aanbod kent en meestal onbekend is bij de gebruikers. Geïnspireerd op voorbeelden van Bol.com, Thuisbezorgd.nl en Coolblue moet het mogelijk zijn één landelijk platform te realiseren dat zeer gebruiksvriendelijk, bekend en compleet is en waarop het totale aanbod staat waarmee ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen, inclusief vrijwillig, gesubsidieerd en privaat aanbod.'

Hugo van den Beld, projectmanager bij Aanpakeenzaamheid.nl en expert van het platform ZorgSaamWonen.

11. Werk uit waarom dit advies wel gaat werken

'Ik mis in het rapport een reflectie op de vraag waarom eerdere adviezen, die vrijwel alle gelijkloidend zijn geweest (tot en met een aanpassing van het wettelijke en financieringsstelsel) niet zijn overgenomen en wat er nu met eigenlijk dezelfde aanbevelingen moet gebeuren om die nu wel goed op te pakken!'

Rick Kwekkeboom, lector Hogeschool van Amsterdam en expert van het platform ZorgSaamWonen.

Dit werkt!

Over gewoon meedoen in de maatschappij project van architectenbureau Wiegerinck en zorgorganisatie Vilente:

<https://www.zorgsaamwonen.nl/artikel/thuis-bij-de-klinkenberg>

Over gebruik van technologie in de wijk, project waar TU/E en HAN bij zijn betrokken:

<https://www.zorgsaamwonen.nl/artikel/aalst-waalre-krijgt-slimme-wijk-voor-senioren>

Over ecologisch en zorgzaam dorp, project van oa corporatie Talis:

<https://www.zorgsaamwonen.nl/artikel/zuiderveld-een-ecodorp-een-nieuwe-wijk>

Over een woonvorm voor mensen met dementie gerund door familie van oa de landelijke corporatie Woonzorg Nederland:

<https://www.woonzorg.nl/nieuws/>

En nieuwe woonconcepten van Woonzorg Nederland:

https://www.woonzorg.nl/over_ons/woonformules/nieuwe_woonvormen

Over duurzame meergeneratiebuurt in Ermelo van oa Van Wijnen:

<https://www.vanwijnen.nl/projecten/duurzame-meergeneratiebuurt-bevordert-sociale-samenleving/>

Over woonzorgcomplex met maatschappelijke ontmoetingsfunctie voor de wijkbewoners waar abcnova rol in speelt:

<https://www.abcnova.nl/nl/projecten/verpleeg-verzorgingstehuis-glanerbrug>

Over transformatie van bestaande gebouwen in krimpregio van Atelier PRO:

<https://www.zorgsaamwonen.nl/artikel/de-scheldehof-meer-dan-een-zorgcentrum>

Over kleinschalige woonvorm waar bewoners in een veilige geborgen kleinschalige omgeving, midden in de wijk, hun leven prettig en waardig voortzetten van HD Groep in gemeente Rotterdam:

<https://www.hdgroep.nl/zorgvilla-hillegersberg>

Over zorg en wonen in een groene omgeving door oa BTL:

<https://www.btl.nl/projecten/terreinrichting-twee-woonzorglocaties/>

Over de lessen van de prijsvraag Who Cares, deze rijke oogst kan goed gebruikt worden:

<https://prijsvraagwhocares.nl/>

Over het platform ZorgSaamWonen

- ZorgSaamWonen is het landelijke platform voor de maatschappelijke opgaven op het gebied van wonen, zorg en welzijn. ZorgSaamWonen heeft als missie het delen van kennis en het verbinden van professionals en organisaties in één community vanuit het fysieke en sociale domein.
- Danielle Harkes en Yvonne Witter zijn initiatiefnemers van het platform ZorgSaamWonen. Het platform is in november 2019 opgericht en onderdeel van uitgeverij Acquire, dat al meerdere succesvolle platforms heeft op het ruimtelijk en fysiek terrein zoals Biind, mobiliteitsplatform en Duurzaam Gebouwd en tijdschriften uitgeeft zoals Stedebouw & Architectuur, Verkeerskunde, Straatbeeld en Buiten Spelen.
- Het platform organiseert seminars, webinars, masterclasses, trainingen, excursies, ronde tafels en een jaarlijks congres. Het ontwikkelt handreikingen, whitepapers en heeft een informatieve website, nieuwsbrieven en digitale magazines. Communiceren, Verbinden en Activeren zijn onze kernwoorden.
- Het platform verbindt wetenschap, onderwijs, onderzoek en praktijk met elkaar. Masi Mohammadi (TU/Eindhoven en de Hogeschool Arnhem en Nijmegen), Tine de Moor (Universiteit Utrecht), Jan Latten (UvA), Joost van Hoof (Hoogeschool Den Haag), Lex van Deldel (Leyden Academy on vitality and ageing), Rick Kwekkeboom (Hogeschool van Amsterdam), Birgit Jurgenhake (TU Delft), Dort Spierings (Hogeschool Arnhem en Nijmegen) en Franka Bakker (Hogeschool Windesheim Zwolle) zijn expert bij het platform.
- abcnova, Atelier PRO, BOUF legal, Comelit Nederland, Gemeente Rotterdam, HD Groep, KIVI Chair, Architecture in Health, Triamant, Van Wijnen en Woonzorg Nederland zijn founding partners, Wiegerinck Architectuur, Remmers Bouwgroep en BTL zijn partners en Talis en Jurriëns hebben een bedrijfslidmaatschap.
- Harald Jansen, Wietse Walinga, Laura Vliek, Lafée Smeets, Danielle Harkes en Yvonne Witter vormen het kernteam.

Wij wensen u veel succes toe en kijken uit naar de volgende versie! Ook zijn wij bereid om in samenwerking met onder andere de Taskforce Wonen en Zorg bijvoorbeeld uitvoering te geven aan de geformuleerde aanbevelingen.

Hartelijke groet,

Platform ZorgSaamWonen